

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József nr
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden körülmények ideintőendők.

Hétfőn levél csak ismét közölt
fogadtatik el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hozva vagy vidékre postán külföldre	
Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Or-hasíhospitator egyszeri beiktatásáért 5k.
Bélygűli minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitási 4 hasíhospitatorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ujdonság sora 50 krajczár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen. Szerda, Augusztus 8.

155. szám.

A fölszabadító Oroszország.

Érdemes figyelemre méltatnunk a kiev nagy ünnepélyek alkalmával azt a két pohárköszöntőt, a melylyel a „nagy“ Popjedonoszev, a szent zsinat orosz főgondnoka, az orosz nemzetet nagygyátevő orosz egyházat és második sorban, az orosz uralkodóházat élteté — határozottabban elárulva e két felköszöntővel, hogy mire céloztak ez ünnepély rendezésével, hogy az eredményhez képest, célzatalan minő kudarcot vallottak.

A két áldomás egészen ellentétes benyomást tesz az elfogulatlan olvasóra. Az első, orosz egyházra szóló, a humor és az ironia érzetét kelti föl, a midőn halljuk dicsőítve az egyesítés amaz ellenállhatatlan erejét, a mely az orosz egyház isteni intézményében az egész orosz nemzetet egységbe foglalja össze s viszont ráemlékezünk az ukrain szövetség épen most elhangzott tiltakozására, melylyel a hivatalos Oroszországot, mint bitörő, idegen hatalmat vádolta be a világ előtt és, a midőn, továbbá, eszünkbe vesszük, hogy Oroszországban mintegy nyolcvan különböző szekta él és terjed folyton, még pedig legnagyobb részük határozottan államellenes és emberiró irányban, mint, például, a filipónak, duhoborcok, a skopczok, a raszkolnikok, a sztaroverczek sat. a kik a faj kiirtását, a társadalmi és állami rend megsemmisítését, az egyházszervezet fölöslegességét sat. hirdetik dogmaképpen.

Ez a felköszöntő, azonban, csakis nyilvános hazug volta által hívja ki figyelmünket, míg a másik, az orosz uralkodóházra szóló, már politikai tekintetben is érdekes, egész leplezetlen állítva oda azt a meggyőződést és törekvést, a melyet az orosz hivatalos egyház magának vall.

„Az egyeduralom, mondja Pobjedonoszev, nálunk együtt gyarapodott az

egyházzal, összetartotta az orosz föld államiaságát s megalapította az orosz államot. Adjunk hát az Istennek, hogy megmentett bennünket a demokráciának ama calamitásaitól és viszályaitól, a melyek veszélybe döntötték régen s veszélylyel fenyegetik ma is azokat a szláv államokat, a hol a demokrácia, amaz államok és a mi szerencsétlenségünkre lábra kapott. Az egyhátsítség és egyeduralom zászlaja alatt nőttünk mi fel, az alatt állunk, az alatt vagyunk egy test, örözzük meg egy akaratunkat és abban látjuk hazánk jogainak, rendjének, jóvoltának zálogát.“

Az orosz orthodox egyház, tehát, gyökerében, fejlődésében és jövőjében egynek vallja és hirdeti magát az autokráciával, ez elválaszthatatlan szövetségben látva az állam, a nép és mellest, az egyház, a jól javadalmazott és hatalmas hierarchia — üdvét, jólétét. — Es halálos ellenségeként mutatja be magát a demokráciának, a jogok egyenlő felosztására törő politikai és közjogi irányzatnak, a mely veszélybe döntötte régen és ma is veszélylyel fenyegeti azokat a (szláv) államokat, a hol szerencsétlenségre, lábra kapott!

Ime a „fölszabadító“ Oroszország, mely az állami és egyházi egységes hatalom szavával kárhoztatja el a demokráciát s azokat a szláv államokat, a melyekben e halálos méreg, szerencsétlenségre, lábra kapott s helyezi a panrusizmus üelő karjaiba egyesítendő összes szlávok világbirodalma számára kilátásba az egységes egyházzal kapcsolatban nagyra fejlett és minden jog, rend és jólét zálogául szolgáló autokrácia általános uralomra emelkedését . . .

A törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzéke. A törvényhatósági biz. tagok névjegyzékének kiigazítására, a belügyminiszter körrendelettel hívta fel a törvényhatóságokat.

Együttal figyelmeztette azokat, hogy a legtöbb adót fizető megyebizottsági tagoknak a jövő évre érvényes névjegyzékét a kir. adóhivatali adókimutatások alapján, — mielőbb igazítsák ki s a választás alá első bizottsági tagsági helyeknek oly időben leendő betöltéséről gondoskodjanak, hogy a választott bizottsági tagoknak 1889 re érvényes névjegyzéke még ez év folyamán egybeállíthatassék. A legjobb adót fizető biz. tagok teljes névjegyzéke pedig december 31 ig terjesztendő fel.

Külföld.

Az angol közigazgatás reformja. Az angol felsőház egy ülésben letárgyalta s lényegesen módosításokkal elfogadta az egész közigazgatási törvényjavaslatot.

Szerbek a kiev ünnepélyen. Belgrádból távirják, hogy a kiev ünnepélyen résztvevő személyiségek oda már vissza érkeztek. Noha előre elhatározták, hogy nem vesznek részt semmiféle tüntetésben, orosz részről mégis megkísérelték, rábírn a jelölt szerbeket, hogy a többi szlávokhoz hasonlóan, aláírják a csárnak küldendő hódoló-feliratot. Gruics tábornok és Sretkovics tanár megtagadták a felirat aláírását.

Boulanger szerencsésillaga, úgy látszik, egyre alább és alább hanyatlik, s a legtöbb francia lap annak a nézetnek ad kifejezést, hogy nagyon kétséges, jut-e még Boulanger egyhamar mandátumhoz. A Nord departementban, a hol három hóval ezelőtt százhetven ezer szavattöbbséggel győzött, egyáltalán nem mer többé jelöltként föllépni, mert az onnan érkező hírek egytől-egyig oly kedvezőtlenül hangzanak, hogy a tábornok barátai nem kételkedhetnek, hogy nagyon is zajos lenne a bukás.

Az orosz hadikészületek most, a peterhofi császáralálkozás után, elvesztették közvetlenül fenyegető jellegüket, de kiváló figyelemre méltó, hogy alig két nappal a császáralálkozás előtt, orosz részről újabb jelentékenyebb lépés történt a hadi készületek folytatására. Julius 13 án ugyanis, Pétervárot császári ukáz tételtet közzé, mely az évi ajonczilletéket 25,000 emberrel megzaporítja, a tényleges hadi szolgálatot három évvel meghosszabbítja, s a honvédségben a szolgálati időt szintén három évvel meghosszabbítván, azt a 43-dik életévig kiterjeszti. Ugy látszik, az

ukáz azért tették közzé július 13 án, közvetlenül a császáralálkozás előtt, mert ha azt az után hozzák nyilvánosságra, az sok mindenféle félreértésre adhatott volna okot. De a császáralálkozás előestéjén tett e rendelkezés is — jegyzi meg a „Montagsr.“ — eléggé különös, mert sajtóságos ellenmondásban áll az orosz sajtónak azon állandó bizottságával, hogy Oroszország minden támadó politikától távol áll.

A legutóbbi télen át tett óvintézkedések folytán Oroszország elég erősnek és biztosítottnak látszott a szomszédos hatalmaknak teljesen békés irányzatával szemben. — így annál inkább fölmerül a kérdés, hogy mit jelentsen az orosz védelmi erőnek ez újabb megfeszítése a birodalomnak majdnem teljesített pénzügyi ereje mellett? Minthogy Oroszországnak nem kell magát védelmeznie egy hatalmas ellenséggel szemben, mert őt senki nem fenyegeti és bizonyára nem is fogja fenyegetni, ugy ez intézkedés csak támadó célzattal bírna, ha nem is pillanatnyira, ugy a közelebbi jövőben. Az évenkénti 15,000 emberről ujonczítottl, öt évi szolgálati idő mellett, az orosz hadsereg béke állománya öt év alatt 75,000 emberrel szaporíttatik s minthogy eddig nincs tudva, hogy e többlettől új csapatok szemelgetnek, jogosultnak látjuk azon fölvetést, hogy a nyugati határon levő hadesapatok állandóknak szaporításáról van a szó s hogy Oroszország, pénzügyi helyzete mellett, haderejének szaporítására ily jelentékeny áldozatokat hoz, ez nem maradhat befolyás nélkül a legközelebbi idő politikai számítására, hogy Oroszország ezzel pressiót kíván gyakorolni, az bizonyosnak látszik.

Ignatiev nyilatkozata. A kiev ünnepélyes lakomán Ignatiev több érdekes nyilatkozatot tett, amelyek provokáló természetük miatt sehol sem voltak közölve. A gróf a többiek közt ezeket mondta: „Minden akadály dacára a l o f o g u n k n y o m l n i n y u g a t f e l e , tekintet nélkül Ausztriára, mely az európai egyetemben a zerust képviseli! Legyenek nyugodtak, Ausztriára sohasem voltunk tekintettel és nem is leszünk.“

Az Egyesült-Államok elnökválasztásához a következőket írják New-Yorkból: Közeledvén az elnökválasztás ideje, kezdetét vette a választási harc s a két hatalmas párt erősen készül a nagy küzdelemre. A demokráta párt jelöltje Cleveland, az Egyesült-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A gyémánt.

Ausztráliai regény.

Írta: *Elio Berthot.*

(Folytatás.)

Martigny mosolygott s francia nyelven válaszolt:

— Meg fogja engedni nekem, földijének, hogy üdvözölhessem, s Brissot asszonyságtól önnek egy levelet átadhassak.

Amint a kereskedő hallá, hogy anyanyelvén szólítja meg, rögtön kémlő tekintetet vetett az idegenre, mintha azt akarta volna kiolvasni arcából, vajon mennyire van az beavatva multjába. Martigny e kémlődést egész nyugalommal állta ki.

Aztán Brissot kinyújtá kezét a rúszaton, hogy átvegye a levelet, melyet rögtön feltört és olvasott. Olvasás közt arca komorrá lett, mi Martignyban azon sejtelmet költötte fel, hogy az írónt őt e féltékeny férj előtt talán nagyon is kedvező színben tüntette föl; de a további olvasás közben arca ismét földerült s bizonyosan tovább folytatja vele beszélgetését, ha a vásárlók csoportosulása egész figyelmét igénybe nem veszi . . .

— Bocssáson meg vicomte ur, szolt, a mint rövid elfoglaltság után, egy kis szabad időt nyert, de ön is tudja, hogy az üzlet az első Legyen meggyőződve, hogy kedves nóm óhaj-tása szerint minden erőmből szolgálataira leszek? S még egy szót. — Párisban ugy hi szem, mi nem ismertük egymást? E kérdés talán különösnek látszik, de mi annyi emberrel jöttünk ott érintkezésbe, hogy nem esoda, ha oly hosszú idő után nem emlékszem vissza a névre és az arcra.

A vicomte hamar észrevéven, hová céloznak a szavak, biztosítá a kereskedőt, hogy nem emlékszik, hogy ezelőtt valaha a Brissot családdal valami érintkezésben lett vol-

na, tegnapelőtt látta először egész véletlenül, Borlingha nejt. De minthogy e nyilatkozat sem látszott elegendőnek gyanuját eloszlatni folytatólág szolt:

— Brissotné asszonyság és Klára kisasszony nem azon nők közé tartoznak, ki ket ha egyszer látunk, el lehet feledni. Mióta Franciaországát elhagytam, nem láttam oly igézó szépséget, mint Klára kisasszony.

Erre megindult Brissot szive; lehet mivel atyai érzelmeire hatottak e szavak, vagy mivel szemében leánya bájjának csodálása ugy tünt fel, mint neje iránti véghetlen szenvedélyes tiszteletének záloga: fennhangon folytató:

— Igaza van, vicomte ur. Klára bizonyára egész Ausztráliában a legszebb lány, s nekem legfőbb törekvésem, őt jól férjhez adni. Mihelyt szereztam annyit, hogy céloim biztosítva látom, egy perczig sem maradok tovább e vidéken, hol becsületes ember a kivételek közé tartozik. De majd el is felejttem, — mi tekintetben lehetek önnek hasznára?

— Sokban, válaszolt Martigny. E perczben azonban egy jó vaocora és éjjeliszállás a legfontosabb; később jó tanácsát fogom kérni, minthogy az aranybányákból szeretnék egy kis hasznót húzni.

— Mit, ön a bányákban akar dolgozni? kérdé Brissot fejét esóválva. Kényes portéka az, kedves földim. Nem jövedelmez már: a bányák ki vannak merítve. Külömben ha ön épen akarja, megkérem a föfelügyelőt, hogy legyen tekintettel s a jobb árkokat jelölje ki az ön számára.

— Köszönöm Brissot ur. Továbbá kérem jutányos árt a megkivántató eszózóket és szerszámokat, valamint egy kis helyet itt magam és lovam részére.

— Van lova? Annak semmi hasznát sem veheti itt, azért legjobb lesz, ha ideje korán tul tesz rajta mert tartása rémítő sokba jön. A mi önt illeti, elviszem egy ismerős vendéglőshöz, ki ajánlatomra napon

ként hat dollárért ellátja kosztal és szállással.

— Hat dollárért? kiálta a vicomte elborzadva.

— Az itt a legolcsóbb ár; ezelőtt még több volt.

— Azt hittem, Brissot ur, hogy itt ön-nél kaphatok pénzemet kosztot és szállást?

— A mi kosztunk válaszóla a kereskedő irónáival, abból ail a mit el nem adhatunk: inkább megesszük mint elromoljék. E raktáron kívül pedig más lakásunk nincs. Pedro (a mulat neve) mutasd meg ennek az urnak hálószobáinkat.

A raktár tulsó oldalában mély vakablakok voltak készíttve, melyek szalmazsákok és pokróczokkal burtoztattak be. Ezek között mindennemű fegyverek és kardok állandó kiállítása volt látható.

— Ebből képzelteti, mily pompás élet viszünk mi itt, folytatá ismét Brissot. Napi fadaralmank után az éjjeli nyugalmat sem élvezhetjük, mert ha nem állunk szorgalmasan őrt, ki vagyunk téve a legnagyobb veszélynek, rablás, gyilkolás és gyujtogatásnak. Gondolhatja, mikép vágyódom ez elátkozott placerekből minél előbb szabadulni.

Ezenközben besötétedett s a kalmár parrancsolá most, hogy zárják be a boltot, egyuttal segédei közül háromnak meghagyta, hogy visszatérteig gondosan álljanak őrt.

— Te, Pedro a bazárba viszed ennek az urnak a lovát, — tevé hozzá; — kéretem az árverezőt, lehetőleg jó áron adjon tul rajta: aztán az öreg Eifingham vendéglődjében szállást rendelsz. Ön, Don Fernandez, fölfigyervekzik s engem a bankba kísér; — ott szoktuk lerakni minden este, a mit egész napon át bevettünk. Remélem vicomte ur, ön is elkísér. A bank a palánkokkal körülvevtt téren áll, melyet mi elsáncolt tábornak nevezünk; ott vannak a hivatalnokok lakásai is és megismer-tethetem önt néhányval.

Brissot aztán hozzálított a bevett pénz megszámlálásához s az aranyport, melyen

árukat vásároltak, zacskóba töltötte. — Miután egy csomagba rakta az egész bevételt így szolt:

— Képzelteti már most, hogy milyen biztonságban éllünk ez utálatos országban. Csak a mit a bankba leteszek, azt tekinthetem megmentettnek: a mi itt marad, azt pár óra mulva bizonyára ellopják. — Értékesebb holmit egyáltalán nem tartok magamnál, mert megtámadtatás esetén . . . hanem épen most jut valami eszembe, — tevé hozzá snya — nincse önnek is valami értékesebb tárgya, a mit jó volna a bankba letenni?

— Oh nincs! — viszonzá a vicomte mosolyogva, — legalább semmi olyan nincs, a mit magam meg ne tudnék őrizni.

— Ilyen az ifjú megmondolatlanság! — sohajta Brissot. — Ön nem tudja, mennyi akasztófára való van itt, kik mindenre képesek. . . A gyémánt, melyet nóm és leányom ugy megbámultak . . .

— Pszt! — szakítá őt véle Martigny, szájára téve újját s nyugtalanul körül tekintve.

A segédek azonban meg a bolt bezátárasával voltak elfoglalva csak az első segéd, Don Fernandez állt közel, ki egykedvűen raskogatta az árukat s különben is semmi aggodalmat nem okozott, miután francziául nem értett.

— A mint tetszik, — szolt Brissot; — én figyelmeztetém önt, a többi öntől függ. Csomagával készen lett.

— Hm, — gondola a vicomte, a mint észre vette milyen jelentékeny összeg a bevétel egyetlen nap alatt; akármí törtéjék is, tizenkétezer dollárom nincs elveszve. Legrosszabb esetben az apát vehetem elő.

Hanem mégis némileg fájt neki azon gondolat, hogy Brissot urat Klára aláírásáért teletelössé tegye.

Néhány percz mulva elhagyta a kalmár a raktárt, s a bankba ment. Martigny és Don Fernandez kísérték, kiknek mindegyike puskaival és revolverrel volt fölfigyervekze,

Közgazdaság.

A gabonaüzlet a lefolyt héten régóta szokatlan mozgalmat mutatott, de eredménye minden tekintetben kielégítőnek mondható. Nemesak az árnyvonal emelkedett tetemesen, hanem az üzlet általános helyzete, mely még csak nemrég is oly vigasztalatlannak látszott, egy csapással örvedetes fordulatot nyert.

Az a súlyos kérdés, hogy termés fölöslegünk hol fog piacra találni, az a kínzó gond, mely tavaly a speculációt és a vállalkozási kedvet megbénította, s a forgalmat korlátozta, — legalább az idén reméljük. Az export beavatkozása, mely az állomásokon jelentékeny tevékenységet fejt ki, s egyforma előszeretettel vásárol régi és új, piros és sárga árut, sőt még a határidőpiazcon is mint vevő vesz részt: csakhamar alapos változást fog előidézni s habár az árnyvonal emelkedés a legutóbbi napokban jelentékenyenek mondható, mindazonáltal a piac jelen magatartását józannak, nyugodtnak s a mai fellegást helyesnek kell elismernünk, mert tényleg a tavalyi őszi campagne normalis színvonalát fölött a buza ára csak 1/4 ftal áll magasabban s az éppen nem oly tünelény, mely forrozott s csak ideig óráig tartó fennállásra lenne számítva. Csak aztán indokolatlan előretörés és kapkodás által ne veszélyeztessük a jövővé sikert.

A gazdák előzetes magatartása, kinek eladói kedvére a mérsékelt áremelkedés összefüggésel bírt: az üzletnek nagyon kapóra jön. Nyugodt, higgadt, ezütdatos eljárás, az adott viszonyok helyes felmérése és mértékletes kihasználása az idén nagyon sikeressé teheti a gabonaüzlet tevékenységét, s csak saját hibáinknak róhatók fel, ha az ily kedvezően megindult conjunctura csak futólagos jelentőséggel bírna ránk nézve.

Terményárak a debreczeni piacon.

1888. Aug. 7-én.

Egy m. mázsa	felső, középső, alsó.		
Buza	6.20	6.00	5.80
Kétszemes	5.00	4.80	4.60
Rózs	4.40	4.20	4.00
Arpa	4.40	4.20	4.00
Zab	4.60	4.50	4.40
Tengeri	6.10	6.00	5.90
Köles	6.50	6.25	6.00
1 zsák Burgonya		0.80	
100 kl. szalonna	62.00	61.00	60.00
100 kl. báj	62.00	61.00	60.00

Felölös szerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértési Arnold.

Főmunkatárs: Kerezag Vilmos.

Vetni való repcze

Nagyszemű, fekete, szép minőségben kapható

a debreczeni termény és áruaktárban.

Megrendeléseket elfogad

Berger Henrik ur is.

PILZENI SÖR

a pilzeni polgári serfőzdéből.

Alapított 1842. évben.

Mint a fenti serfőzdének magyarországi képviselője azon helyzetben vagyok ezen sört vidékre transito 1/1, 1/2 és 1/4 hecto nagyságú hordókban vagy 7/10 literes palackokban (25 palacktól feljebb) olcsóbban mint eddig adai.

Arjegyzekek kívánatra ingyen és bérmentve.

Megrendelések intézendők:

Löffelmann Vilmos

magyarországi képviselőhöz

Budapest, V., Thonet-udvar.

MATTONI FÉLE BUDAI KESERŰVIZ

1888

kiállításon jutalmat nyert.

Kapható minden gyógyszerár és ésványvíz kereskedésben.

MATTONI és WILLE

BUDAPESTEN.

tot. A szerencsétlen azt képzeli magáról, hogy neki az Ursten egyenesen öregapja. Ezt hirdette mindenfelé a vásáron, valamint azt is, hogy nagyapja a napot neki ajándékozta s ő el fogja azt venni az emberektől, ha rosszul viselik magukat. Csak a rendőrség közbélpépe használt. A szerencsétlent, ki egyszer már volt az örültek házában három évig, megint be fogják szállítani.

— **Szökött asszony.** A biharterdai szolgabíró országosan körözti K. a. y. La. jost. szül. Varga Esztert, a ki férjétől megszökött, magával vive férjének értékesebb ingóságait.

— **A ferblizés közben kölcsönvett pénz megfizetésére az adóst jogszzerűen kötelezni nem lehet.** Ezt mondta ki a napokban a kir. tábla és a kir. Curia. A ferbli ugyanis szerencsejáték: ebből tehát törvényes kereseti jogozni nem származhatik s így a kártyajáték közben átvett összeg kifizetésére az adóst kötelezni nem lehet.

— **A nagyváradi pálinkapör követelménye.** Nagyvárad városa monstre pört folytat saját lakosai ellen, a minőböz hasonló foglenni az a cserekaszó pórs is, ha ugyan pórs kerül a sor, mely Debreczen város és a kaszáló birtokok között van fenyegető közelségben. Ennek a nagyváradi pálinka pórnak a lett a következménye, hogy Várad elmaradt, Arad pedig előre haladt, a mint ezzel a Fővárosi Lapokban most dicsekszik el Murai Károly tárcza cikke. A dolog úgy áll, hogy évekket ezelőtt Nagyvárad város tanácsa kisütötte, hogy a pálinka regale jog az övé és azt ennek dacára az egyik városrészes polgárai gyakorolják. Kapta tehát magát a város és a pálinka-regale jogot maguknak vindikáló lakosok ellen pört indított, körülbelül egy millió forint erejéig, azaz egy milliót érő jog tulajdonjoga iránt. Mikor a pört megindították, nyilvánvalónak látták, hogy azt elveszteni nem lehet s így a város bizonyos idő múltán negyvenötven ezer forint évi jövedelemhez, a regalé megváltás bekövetkeztével pedig egy millióhoz jut. Na, ez volt a nagy baj. — Mert a mig Arad, mire sem számítva, épített, rendezett, addig a váradiai minden felmerülő nagyobb tervre azt mondták, hogy hagyjuk akkorra mikorra megnyerjük; akkor autután majd csinálunk mi mindent. Így autután sem városházzát, sem színházzát, sem redoutot nem építettek, — a kövezzel, rakpart építéssel, csatornázzással vártak és várnak most is. A pört az első bíróságnál már megnyerték, így közelebb vannak reményeik megvalósulásához a boldog váradiai. Jaj lesz akkor nekik Debreczen, ha még tovább is versenyezni fogsz a „kis Páris” és a „Magyar Birmingham”-mal.

— **Középséi árvapénztárak vizsgálása.** Pénzes Sándor árvászeki elnök, Szinay Gyula tisztii főügyész és Budaházy Ödön főszámvevő tegnap Hadháza utaztak, hogy az ottani árvapénztárt megvizsgálják. Hasonló czéllal meglátogatják a többi megyebeli községek és városokat is, melyek maguk kezelik az árvák vagyonát.

— **A Nagydőn rendkívüli látványosságok várják holnap, esütörtökön este,** a mulatni szerető közönséget. Valóságos amerikai különlegesek, ritka ügyességű eröművészek és akrobaták érkeznek ide, akik mindössze négyszer lépnek fel. Holnap a Dobos pavillonban. Olyan hír előzi meg őket, hogy érdemesek a megtekintésre.

— **Az időjárás** alaposan megváltozott s mintán az éjjel kezdődött esőzés épen új holdra esik, talán tartós is lesz az. A kánikulás forróságot őszi hűvösség váltotta fel, melyhez nagyon is hozzá illik a melegebb felöltés.

— **Az ötödik.** Most, hogy a német császári család új taggal gyarapodott, a német lapok föllevenitlik a császárnak egy tréás nyilatkozatát a tavalyi karácsonyról. Arról volt szó a császári házbán, mily ajándékokat kapjanak a testőrhuszár ezred századai. A tanácskozásban jelen volt Vilmos trónörökös, a mostani császár is egész családjával s mosolyogva mutatván négy fiára, így szól: „Minden századnak jut itt egy, csak az ötödik számára hiányzik még!” Most már az ötödik századnak is meg van a hercege.

— **Szónoklás közben halt meg.** Mint a minap Drentelen tábornok vezénylés közben, ugy most Párisban Eudes volt kommunista tábornok szónoklás közben halt meg. A „Salle Favie”-ban tartott népgyűlésen a sztrájkolókat érdekelében beszélve, szélhűdés érte, hirtelen összeesett és meghalt.

CSARNOK.

Az angol bank.

London a nagyvilág kereskedelmének középpontja s a londoni kereskedés és forgalom középpontja a bank. Minden ut, minden onnibus, minden sziv és obajtas a bank felé megy. A gazdagok és hatalmasok a föld minden részén a bizalom e sziklájára építnek. Külföldi fejedelmek s délamerikai republikák elnökei ide rakják le megtakarított pénzeiket, Komor, ablaktalan homlokával London egyik főközlekedési pontjára nyulik a bank-épület. Öt nagy széles utca szögellik itt össze egy háromszögbe, melyet a bank, a börze és a mansion-house (a lordmayor la-

kása) képez. A börze előtt áll Wellington lovagszobra, mintha a körülte sorban álló vöröskabátos, számozott eszmatasztó fiukat vezényelné. Szemközt vele az északi oldalon egyetlen, keskeny, szerény bejárás vezet a roppant köfalon be, a bank belső udvarába. Egyemeletes szabálytalan négyszög az egész épület s négy holdnyi tért foglal el.

Csak a bankigazgatók valamelyike által aláírt jegy nyit meg minden ajtót a kíváncsi látogató előtt, csak ily jegy mellett tekinthet meg mindent s ez esetben egy borszöld egyenruhás hivatalos vezető is kap.

A börzeoldalról a szűk bejárásba menünk be az első udvarba, innen a balra eső második nagy udvart látogattunk meg, melynek közepén fák és virágok közt esőgedezett a vidám szökőkút. Ez volt az egyetlen zaj néma világban itt, mert a künn hangzó örökös zaj, s kocsiróbbaj nem hallatszott ide át a vastag falakon. Szökőkút, virág és fa sajtóságos ellentét e komor épület falaihoz, melyhez közel mértföldnyi távokra sines semmi zöld pázsit, semmi tenyészlet.

Köröskörül az udvarokban, mintegy ön maguktól, zajnélkül, halokan, nyitlak a szárnyas ajtók, folyvást egyik a másik után; néma siető emberi alakok jöttek mentek. A balszárnyon mentek be, a jobbszárnyon jöttek ki.

Nem tudtuk, merre keressük vezetőnket, s visszatértünk ismét a bejárásához, hol balra egy kis kretceben egy óriási paszományos háromszögű kalapot pillantottunk meg; az embert nem láttuk, mert egészen eltakarta a „Times”. Mikor letette az újságot, csak akkor láthattuk, hogy egy kis vékony ember áll az óriási kalap alatt, vastag, hosszú, aranypaszományoskalap megerhelt vörös kán tusban. Különböző folyosók és csarnokokon át egy bureaubu utasított, kol jegyeinket megvizsgálták, neveinket fölirták s megkínáltak székkel egy melléksobában, hogy várjuk be ott, mig vezetőt rendelnek mellénk.

A nyitl ajtón át láthattuk a bankigazgatók szobáinak egész folyosóját. Sötét márvány fal és oszlopzat, szépen festett tetőzet, üvegfedéllel, mely csak felülől ereszt be a világosságot s igen kellemes világitást ad az alatta álló diszitmények s embereknak. Drága szőnyegek borították a talajt, a márvány folyosók is mind be voltak szabályos számafondékkal terítve, ugy hogy a hallgatag s komoly arccal járó-kelek léptei zajtalan enyésztek el. A nagy arcképek is (köztük Newland Abrahamé, ki előbb pék s aztán 60 évig a bank könyvvivője volt) fontoskodó s titokteljes képpel néztek le a falról.

A szürke zöld egyenruhába öltözött vezető, kinek félkarja fából volt, de olyan ügyesen tudott vele bánni, mintha valódi lett volna, először is kívül egy erkély előtt állt meg velünk, honna a nyitl udvarba lenézhetünk. Alulról egy közönséges munkás izzadva emelgette a zsákokat egy terhes kocsiról s az erkélyre hajingálta föl. Ujjonnan vert aranynyal voltak telve a zsákok, épen most hozta a pénzverdeből egy fuvaros és egy írnök a népes utcákon keresztül, a nélkül, hogy dragonyosok kisérték volna, kivont karddal, vagy akármiféle elővigyázati intézkedéseket tettek volna. Egészen közönséges kocsit hozta a 175,000 font sterlinget (egy millió, kétszázötvenezer forint); minden zsákban 701 font volt.

— Miért épen 701 font? kérdém én kissé csodálkozva.

— Ez a szokás mindig, — felelék; — minden zsákban 701 fontnak kell lenni.

Ez is egyike ama különösségeknek, melyek ezer fajta komikus régi szokás megtartásában nyilvánulnak. Az angol épy hold hiven ragaszkodik e furcsa ősi szokásokhoz mint alkotmányához és jogaihoz.

Még több terhes kocsit is megállt az erkély alatt, némelyek ausztráliai aranyporral, mások vert aranynyal, szimleg minden felügyelet és elővigyázat nélkül, mert közönséges napszámokos ketten, hárman emelték le egy-egy kocsiról a zsákokat.

Aztán csarnokok és folyosók labirintáján keresztül átmentünk a könyvkötő helyiségen s a nyomdán, hol a banknak minden könyvét és nyomtatványait, nyomják, mig végre megérkezünk az üveg ajtó elé, melyen belül a bankjegyek nyomtatnak. Csak az ajtóig, mert a szentélybe nem léphetünk be. Épen pár nap előtt szakította el az Oldham-féle bankjegygép egy látogatónak kezét. Ez okból s talán azért is, hogy a csodagépet jobban titokban tartsák, szigoru tilalom adatott ki, hogy idegeneknek nem szabad belépni.

Az ajtón keresztül, csak egy complicált, finom, csendesea és könnyen mozgó gépet látunk, rejtélyes órakerékekkel és számlapokkal, melyek a kinyomott bankjegyeket pontosan ellenőrzik és följegyzik, ugy, hogy a család teljes lehetetlen. Láttuk, hogy nedves papirdarabkák először titokteljes vízfoltokat kaptak, aztán mintegy önmaguktól tova vitetve, előbb egyik, aztán másik oldalukon megkapták a nyomást; aztán mintegy tizszéri nyomási művelet után egy másik helyütt szépen maguktól kihulltak a gépből s egymásra rakódtak, egy ellenőrző hivatalnok szeméi előtt kinek semmi egyéb dolga nem volt, csak nézni és számlálni a bankjegyeket.

A gép különböző osztályaiiban a legkülönbözőbb bankjegyeket nyomja egyszerre, öt fontostól egész ötven fontosig. Csak az ötven fontostól nagyobb bankjegyeket nyomják külön meghatározott napokon. Egyébként mindennap több példányt nyomnak itt bankje-

gyekből, mint a világ legnagyobb újságából a Timesből szoktak nyomni; mert a bank mindig új jegyeket bocsát ki.

Innen ismét több bureaubu s folyosón át egy nagy terembe értünk, hol hosszú dolgozó állványok mellett egész sor hivatalnok állt, egy egy óriási csomó ócska bankjegy mögött, melyeket itt összecsomagolnak a bankkönyvtár számára, hol tiz évig megőrzik azt, aztán elégetik. Naponként rendszeren van elégetés. Innen a főpénztárnok nagy salonzájába léptünk, ki ugy látszik nem kezel semmi pénztárt, csak az arany és bankjegyekkel manipuláló alárendelt hivatalnokokat ellenőrzi.

Jobbra mellette szabad volt a nagy üveg ajtón bepillantannunk, de bemenni nem, egy másik szentélybe. Üveg almáriomok hosszúsorát láttuk, melyekben kerekkel, emeltyükkel s rugókkal ellátott csinos gépecskék játszottak az aranypenzkekkel. Az aranyok fenn egy vályuban voltak s onnan esendesen s szabályos pontossággal egyik a másik után eszűtt le egy vékony, nagyon érzékeny laposkára. Harmincz negyven darab eszűtt le ily módon egymástán a balra fekvő szekrénybe. Csak néha néha jött az a szeszélye a gépeknek, hogy a jobbra lévő szekrénybe dobta, t. i. olyan kor, ha az arany nem volt teljes értékű.

Ez tehát a híres Cottonféle aranymérleg, mely önmagától elvégzi az egész mérést, a teljes értékű aranyokat bedobja a balra álló szekrénybe, a hiányosokat a jobbra állóba s az által meg kiméli legalább is ötven ember munkáját, kik azelőtt napról napra egyes darabonként mérték az aranyokat közönséges aranymérlegeken. E Cottonféle gépek százezer darab aranyat mérnek s osztályoznak naponként.

Egy embert láttunk még ott azonkívül, ki lapáttal merítgetett egy roppant aranyhalmazból s mindig ötszáz darabot rakott egyszerre a mérlegre s két mérlegserpenyőből ezer ezer font sterling költözött mindig egy zacskóba. Ilyen ezer fontos zacskókból már egész sereg állt ott egymás mellett, s ez ember minden percbe, tett hozzá egy újat, oly gyorsan és biztosan dolgozott mérlegével. A mérlegek egyáltalán büszkeségét képezik az angolbanknak. — Dicsekszik, hogy a világon a legjobb mérlegei vannak: többi közt egy olyan, mely megmutatja, ha egy gramnak csak százszázredrésze is hiányzik valamely darab aranyból. Mind oly pontosak az arany és ezüst mérlegek, melyek a különböző bureaubu elosztják, hogy ha egy zacskóban ezer arany közt csak egy darab van is, mely nem teljes súlyú, a mérlegben már észrevehető.

Aztán különböző folyosókon s ajtókon keresztül a „strong-roomba” jutottunk, a tűz, víz, és bombamentes kamrába, hol a bank arany és ezüst készlete van letéve; hosszú keskeny terem ez, középen hosszú tömör asztal. Mindkét oldalán vastag, tűzmentes vas fali szekrények állnak szakadatlan sorban. E kincsek egyik öre, egy barátságos kövér, kopasz ember, collegája segélyével (mert minden egyes faliszekrénynek két különböző személynél), felnyitogatta egymástán mindegyik vasszekrényt, s oly szives volt, hogy mindegyikünknek kezébe adott egy millió font sterlinget (tiz millió forintot), hogy, mint kedélyesen mosolyogva megjegyzé, „elmondhassuk, hogy egy millió font sterling volt már kezünkben, a mi arany pénzben száz nyolcvan mázsát nyomna”. A mit kezünkbe adott, az ezerfontos bankjegyekből álló esomag volt.

Meglehető sok szekrény volt ily papir csomagokkal megtöltve: másokban, ugy látszott, mintha kitömött harisnyák volnaik egymás mellé halmozva. Ezek az ezer fontos aranyzacskok voltak; minden szekrényben 75 súlyos zacskó; nem könnyen lehetett fölemelni a mint próbáltunk.

Némelyikünk áhitattól csaknem odalett sőt némelyik lázt kapott a kincsek ez épületében, melyek uralkodnak a világ fölött, s melyek előtt fejedelmek meghajolnak; hanem a barátságos kopasz ember biztatgatott, hogy ne vegyük oly nagyon szívünkre a dolgot, ez itt még mind csak haszontalanság hanem az a valami, a mi odalenn van a pin-czekben tizenhat fontos aranyrudakban, egymás rakva, mint a tűzifa, aztán még az ezüst rudak meg a veretlen aranyhalmaz, melyet a bank speculátorra vett.

Ezer hivatalnok és szolgáló működik a bankban naponként és rendszeren nehéz megerőltető munkája van. Hogy csak néhány üzleti ágot említsünk meg, megemlítiük többi közt, hogy ezeröttszáz millió magánosoktól és külföldi fejedelmektől lett aranyra kell gondot viselnie, azt kamatoztatni s minden nap ké-szen kell állnia, hogy exchequer-billeket, t. i. a parlament helybenhagyásával kibocsájtott államkölesön leveleket, melyek naponként 1 1/2 — 2 1/2 pennyt kamatoznak százforinttól, készpénzzel beváltson. A bank kezel az államadósságokat, a bank kezel mintegy 450 millió font sterling értékű vasuti, bányá s más társaságok tőkéit.

A mint a nagy kerek termen áthaladtunk, hol az egyik oldalon az aranyat, a másikon az ezüstöt olvassák, tömegesen tolakodtak ide az emberek, nehez arany és ezüst zsákokkal vállaikon. Mintegy harmincz hivatalnok hán-ta oda nekik az aranyat és ezüstöt, egynek százakat, másnak ezreket, mindig ugyanazon egykedvű közönyösséggel. A irtózatos mennyiségű pénz látása nem tesz többé semmi hatást ez emberekre.

1-, 2- és 3-vasú

EKÉKET

a legjobbaknak elismert minták szerint gyárt és legolcsóbban szállít

Grossmann és Rauschenbach

első magyar gazdasági gépgyára

BUDAPESTEN.

Árjegyzékek kívánatra.

Legfinomabb
kellemes zamatu
valódi

**Portoricó
KÁVÉT**

5 kilós csomagokban
9 frt 40 kérért

ajánl

Geréby Fülöp

DEBRECZENBEN.

Mely cigaretta papir a legjobb?

Ezen minden cigarettázóra nézve nagyon fontos kérdés már a kétségtelenebb módon bizonyult.

Nem üres reklám, hanem elsőrendű tudományos szemlélyiségek által összehasonlított vegyelmézek alapján a forgalomban előforduló jobb minőségű cigarettapapírok között a

„Les derniéres Cartouches“

Braunstein Fréres gyárából.

Páris, 65. Boulevard Exelmans,

mint jóval könnyebb és legjobb cigarettapapir elismertett. Mivel ez már többi közt Dr. Pohl tanár által a bécsi vegytani egyetemen, Dr. Liebermann tanár a budai pesti állami vegykerületi állomás főnöke által megállapított 1887. júl. hóban Dr. Soyka Hygiéniai-tanár által a prágai egyetemen egészségügyi szempontból újabb összehasonlító vegyelmézet a lehető legfényesebb eredmény koronázatot emennyiben a „Les derniéres Cartouches“ cigarettapapir 28-74%-al könnyebb és hogy a dohányfüsthez 28-77%-al kevesebb idegen alkotórészt tartalmaz, mint a többi vegyelmézet papir. VALÓDI csak azon papir, melynek etiquettje mellékelt rajzhoz hasonló és Braunstein Fréres cégét viseli.

A gyár cigarettapapirjainak és cigarettahüvelyeknek nagyban elárúsítása végett

Braunstein Fréres

saját cég alatt Bécsben, I. k. Schottenring 25 sz. a. raktárt nyitott, továbbá kapható minden nagyobb illyenűm cikket árusító kereskedőknél.

Telefon összeköttetés.

Van szerencsénk a tisztelt gazdaközönség szives tudomására hozni, hogy a

CLAYTON és SCHUTTLEWORTH

angol gépgyáros cég

ügynökségét és bizományi raktárát

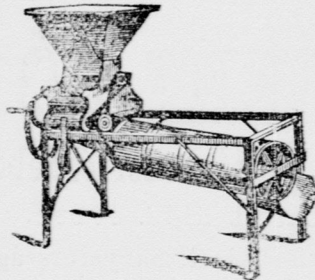
Debreczen és vidékére nézve átvettük.

Ezen körülménynek fogva a fentírt gyáros cég minden gyártmányát ép oly juttányosan szállíthatjuk, mint maga a gyár. — A tisztelt vevőközönség kényelmére üzlettelepünket a

TELEFON HÁLÓZATTAL

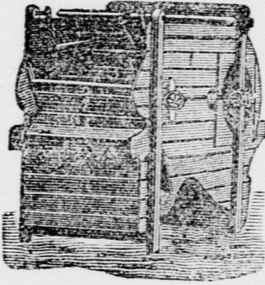
is összeköttetésbe hoztuk és így Debreczen város bármely telefon állomásáról lehet velünk mindenkor beszélni.

Teljes tisztelettel

Bauer és Társa

gazdasági gépcsarnoka
és gépműhelye.

Raktár, iroda és gépműhely Debreczenben, N. Péterfia-utca 853. sz. helyi vasút megállóhelye.

Alapítottatott 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószeresek gyára harang és ércöntődéje

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK

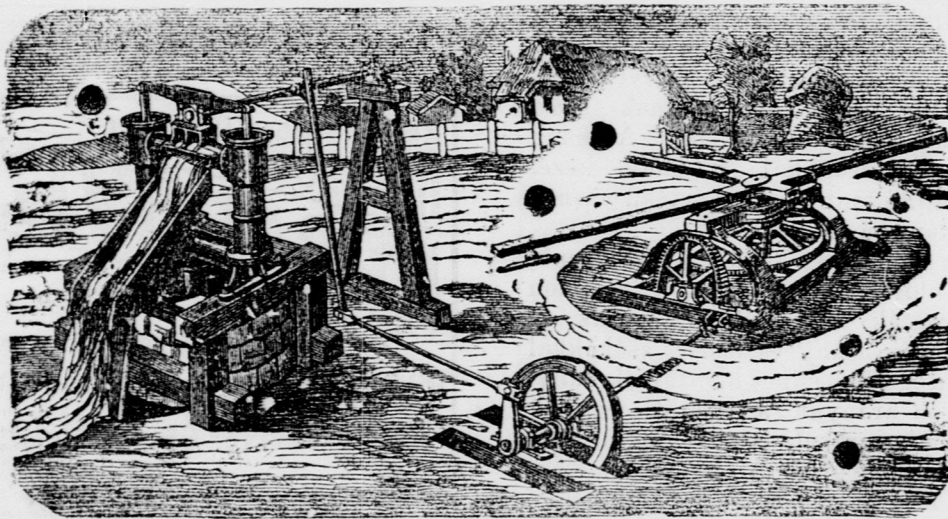
felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmentesen küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

Birtok-eladási hirdetmény.

A magyar nemzeti muzeumi alapnak Biharmegyében Vársonkolyos és Tizfalva határában levő 702¹⁵⁷⁴/₁₆₀₀ holdnyi erdő, 2¹⁵³⁰/₁₆₀₀ holdnyi szántó, 121⁷³²/₁₆₀₀ holdnyi rét, 211¹¹²⁰/₁₆₀₀ holdnyi legelő és 8-1340 holdnyi terméketlenekből álló ingatlanai, valamint Vársonkolyos határában a nevezett alapot 112³⁹⁵/₁₆₀₀ részben és a tizfalvi birtokán öt megillető italmérési jog, mind a két birtokon az eladó alapot megillető vadászati jog, végül a sonkolyosi agyagbánya után a muzeumi alapot megillető jövedelem is, örök áron eladatnak.

A zárt ajánlatok, melyek borítékán határozottan kiteendő a tárgy, a melyre az ajánlat vonatkozik, 50 kros bélyeggel ellátva a közalap. ker. főtisztisgnél Czegléden akár az elősorolt fekvőségekre, vagy jogokra külön-külön akár együttesen 1888. évi szept. hó 3. napján déli 12 óráig nyújtandók be.

Kikiáltási árul az összes fekvőségek és jogokra nézve tizenkétezer (12.000) frt lévén megállapítva, az ajánlathoz a kikiáltási ár 10 százaléka bánatpénzben, vagy tőzsdei árfolyam szerint számított állampapírokban. A bánatpénz valamely kir. adóhivatali vagy a czeglédi alap uradalmi pénztárnál is letehető, mely esetben a letéti igazolvány az ajánlatához csatolandó.

A vételár az ajánlatokban számokkal és betűkkel kiírva kiteendő és az ajánlattevő által kijelentendő, hogy a feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti.

A feltételektől eltérő, vagy később beérkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok elfogadása vagy visszautasítása a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter szabad elhatározásának tartatik fenn.

A feltételek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali igazgatóságánál, továbbá a czegléd-mislyei ker. főtisztisgnél Czegléden, valamint Nábráczky Sándor a gróf Zichy-féle révi uradalom erdészénél — Réven, Biharmegye — megtekinthetők.

Budapest, 1888. évi július hó 20-án.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. ministeriumtól.

Egy kitünő bizonyítványokkal ellátott

nevelő,
ki a magyar és német nyelvben és a felső leányiskolai tantárgyakban alapos oktatást adhat, alkalmazást keres helyben vagy vidéken. Bővebbet a kiadóhivatalban.

95.

424. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „**ISTVAN**“ gőzmalom készítményeinek

KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN

és az 1887. április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított s 1887. évi június 1 én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

	100 kil
A. Asztali dara nagyszemű	15.80
B. Szinte középszerű	14.80
0. Királyliszt	15.—
1. Lángliszt	14.60
2. Montliszt	14.—
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendű	13.40
4. " 2-od rendű	12.80
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	12.—
6. szinte 2-od "	11.—
7. Közép kenyérliszt 1-ső "	10.60
8. " 2-od "	9.60
8 1/2 Barna " 1-ső "	9.—
8 3/4 " " 2-od. á 70 kgr.	7.—
9. Láblistzt " " á 70 kgr.	6.—
10. Veres liszt " " á 50 kgr.	—
11. Finom korpa zsákkal 50 "	3.40
12. Durva korpa zsákkal á 50 kgr.	3.—

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-töli engedmény a fennmellített egyezmény folytán szintén beszünttetett.

Debreczen, 1888 Augustus 8.

Magg

BUILLON KIVONATA

és leves-liszte

hüvelyes veteményekből

elősmert legjobbak és legolcsóbbak.

Egy kávéskanálnyi e kivonatból, egy csésze forró vízbe öntve, azonnal, minden más pótlék nélkül kiváló erős és jóízű huslevest ad.

Kapható a delicatesz, fűszer és fűszeráru üzletekben.

Főraktár: Wien, I. Jasomirgottstrasse 6.

Raktár Debreczenben

GERÉBY FÜLÖPNÉL.